

INGLIZ TILIDAGA OID BILIMLARNI RIVOJLANTIRISHNING SAMARALI YO‘LLARI

*Ilmiy rahbar: NDPI Ingliz tili amaliy kafedrasi o‘qituvchisi
Gapparova Mehribon Tulqin qizi
1-kurs talabasi: Sobirova Shohina Arslon qizi*

Annotatsiya

Ushbu maqolada Ingliz tilidaga oid bilimlarni rivojlantirishning samarali yo‘llari, ularning ahamiyati haqida fikr yuritiladi va misollar orqali tushuntirib beriladi.

Tayanch tushunchalar: til, yozish ko‘nikmasi (writing), o‘qish ko‘nikmasi (reading), tinglash ko‘nikmasi (Listening), gapirish ko‘nikmasi dominant so‘z, ijobiy va salbiy bo‘yoqdorlik.

Hozirgi kunda nafaqat bizning mamlakatimizda balki boshqa mamlakatlarda ham ingliz tili eng mashhur tillardan biri hisoblanadi. Shuning uchun deyarli barcha davlatlarda ingliz tilini o‘rganishga alohida e‘tibor qaratilmoqda. Ota-onalar ham o‘z farzandlarini ingliz tilini o‘rganishga jalb qilmoqdalar, inson qancha til o‘rgansa, o‘ziga yangi omad eshigini ochadi. Maqsadlari sari olg‘a borsa albatta buyuk inson bo‘ladi.

Bizning yurtimizda, “O‘zbekiston Respublikasi Vazifalar Mahkamasining 2013-yil 31-dekabrda “Chet tilini bilish darajasini aniqlash va malaka sertifikatlarini berish darajasini berish tartibi to‘g‘risidagi nizomni tasdiqlash haqida”³⁵²-soniga asosan birinchi bo‘lib 2018-yilda test sinovlari o‘tkaziladi”¹. Hozirgi kunga kelib “Multi-level” test sinovlari ham o‘tkazilmoqda, buning hozirgi yoshlarga eng qulay tarafi shuki, u har oyda o‘tkaziladi. Bizning yurtimizdagi fuqarolar orasida chet elga borib bilimni oshirib kelganlar soni ortib bormoqda. Bu esa albatta yurtimiz rivojiga katta ta‘sir ko‘rsatdi. Aytish joizki, yurtimizda bunday sertifikat olganlar soni oshib bormoqda. Hozirgi kunda bolalarni yosh paytidan ingliz tiliga qiziqishlarini oshirishmoqda. Masalan, telekanallarda ham inglizcha ko‘rsatuvlar olib boriladi. Bu esa til rivojlanishining eng samarali yo‘li hisoblanadi. “Endi esa ingliz tilini o‘rganishning samarali usullarini ko‘rib chiqamiz, bular ham 4-bosqichga bo‘linadi: tinglash ko‘nikmasi(Listening), o‘qish ko‘nikmasi (reading), yozish ko‘nikmasi (writing), gapirish ko‘nikmasi (speaking)”² “tinglash ko‘nikmasi (Listening)”ni o‘rganish uchun avvalo lug‘at kerak bo‘ldi va diqqatni bir nuqtaga jamlay olishimiz kerak.

¹ Ziyonet.uz

² Google.uz

“Tinglash ko’nikmasi (Listening)”ni oshirish uchun ko‘proq inglizcha qo‘shiq, video va dasturlarni ko‘rishimiz kerak. Keyin shu ko‘rgan, eshitgan narsalarimizni nima haqida ekanligini daftarga yozib borishimiz kerak. Keyingi bo‘lim bu albatta “o‘qish ko‘nikmasi (reading)” inglizcha o‘qigan kitoblarimizni tushunishimiz albatta bizga birinchi marta tashvish tushirishi mumkin. Buni yaxshilash uchun kitobning 1-bo‘limini ingliz tilida 2 bo‘limini esa ingliz tilida o‘qishimiz kerak. Bundan tashqari, kitobni o‘qiganimizda ovoz chiqarib o‘qishimiz kerak ya’ni, o‘zimizni ovozimizni eshita olishimiz kerak bo‘ladi, va haftada bir kunimizni o‘qish ko‘nikmasi (reading) uchun sarflashimiz maqsadga muvofiq bo‘ladi. Shu orqali hammasini bajarib borsak albatta natijaga erishamiz. 3-bo‘lim “yozish ko‘nikmasi (writing)” hisoblanadi. Bunda o‘quvchilar insho yozishadi va bu ham 2 bosqichdan iborat bo‘ladi. yozish ko‘nikmasi (writing)ni oshirish uchun so‘zlarni sinonimlari bilan birga yodlagan bo‘lishimiz va bundan tashqari, ko‘proq fikrlay olishimiz kerak bo‘ladi. Biz o‘zimiz yoqtirgan va yoqtirmagan narsalarni daftarimizga yozib borish orqali writingni o‘rganishimiz mumkin va kamida 30-40 daqiqamizni “reading”ga sarflashimiz kerak albatta bu writingni endi boshlaydiganlar o‘quvchilar uchun shu tarzda biz writingni bo‘limini oshirishimiz mumkin. Ingliz tilida gapirishni yani “speaking”ni o‘rganish uchun o‘quvchilardan lug‘at boyligi talab qilinadi, qanchalik ko‘p lug‘at bilsak yani so‘zlarni sinonimlari bilan o‘rgansak gapirishimiz yanada tezlashadi. Ko‘pchilik video va inglizcha filmlar tomosha qilish gapirishni o‘rganishning eng yaxshi usullaridan biri deb hisoblanashadi. Lekin odamlar bilan ko‘rishib yuzma yuz og‘zaki muloqot qilish so‘zlashishning eng samarali va tez natijaga erishtiradigan yo‘li hisoblanadi. Masalan, agar biz sayohatga chiqqanimizda haqiqiy ingliz insonlarini ko‘rsak albatta ular bilan muloqot qilishimiz kerak. Shu yo‘l orqali biz ular so‘zlarni qanday talaffuz qilishini bilib olishimiz mumkin. Bundan tashqari ko‘chada sayr qilganimizda yoki mashinada o‘tirganimizda ham so‘zlarni inglizcha miyamizda o‘ylab o‘zimiz tarjima qilishimiz kerak va hech qachon to‘xtamay o‘z ustimizda qattiq ishlasak albatta buyuk natijalarga erishamiz. Shunday ekan inson hech qachon harakatdan to‘xtamasligi kerak .

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Google.uz
2. Ziyonet.uz